

SKOLHUNDEN IRIS, MAJA OCH RÖSTEN SOM FÖRSVANN

- En studie om vad insatser med skolhund betyder för en elev med selektiv mutism

EXAMENSARBETE 2025

CHRISTINA LINDER, STRÖMSHOLM

SVENSKA TERAPIHUNDSKOLAN

Skolhunds-/Resurspedagog

Handledare: Charlotte Hörnquist och Carina Backsell

SAMMANFATTNING

Denna studie undersökte hur en social tjänstehund/skolhund kan fungera som stöd i skolan för en elev med selektiv mutism. Syftet var att analysera elevens upplevelse av insatsen samt skolpersonalens och anhörigas perspektiv. Studien genomfördes som en explorativ fallstudie med en hermeneutisk ansats och inkluderade kvalitativa och kvantitativa metoder som samtal, observationer, digitala skattningar och analys av frånvarostatistik. Resultaten visade att hundunderstödda insatser bidrog till ökad närvaro, minskad ångest och förbättrad social interaktion. Elevens motivation och självkänsla stärktes genom den kravlösa och stödjande miljö som skolhunden skapade. Studien betonar vikten av ett nära samarbete mellan skola, föräldrar och skolhundsteam för att insatserna ska vara effektiva. Genom en helhetssyn där samverkan och anpassning står i fokus kan hundunderstödda insatser utgöra ett värdefullt komplement till skolans arbete med särskilt stöd för elever med selektiv mutism.

ABSTRACT

This study examined how a social service dog can support a student with selective mutism in school. The aim was to analyse the student's experience of the intervention, as well as the perspectives of school staff and relatives. The study was conducted as an exploratory case study with a hermeneutic approach, incorporating qualitative and quantitative methods such as interviews, observations, digital assessments, and analysis of attendance statistics. The results showed that canine-assisted interventions contributed to increased attendance, reduced anxiety, and improved social interaction. The student's motivation and self-esteem were strengthened through the supportive and pressure-free environment created by the dog. The study emphasizes the importance of close collaboration between school, parents and the dog team for interventions to be effective. By focusing on a holistic approach where cooperation and adaptation are central, canine-assisted interventions can serve a valuable complement to the school's work with special educational support for students with selective mutism.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	4
Bakgrund	4
Barnkonventionen	4
Skollagen	5
Ångest	5
Selektiv mutism – orsak och förekomst	6
Konsekvenser av selektiv mutism	7
Behandling av selektiv mutism och insatser i skolan	7
Människa och hund	8
Djurunderstödda insatser	9
Sociala tjänstehundar	9
Syfte	10
Frågeställningar	10
Avgränsning	10
METOD	10
Val av metod	10
Val av litteratur och alternativa källor	11
Presentation av elever, trygghetsperson och skolhundsteam	12
Genomförande	12
Utvärdering av insats	13
Forskningsetik	13
Källkritik	13
RESULTAT	14
Närvaro	14
Frågeställning 1 - Hur upplever en elev med selektiv mutism stöd i skolan från en social tjänstehund?	15
Dagens känsla	16
Frågeställning 2 - Hur upplever pedagoger, anhöriga och hundförare stöd i skolan från en social tjänstehund till en elev med selektiv mutism?	17
Frågeställning 3 - Hur kan insatser med en social tjänstehund fungera som stöd i skolan för en elev med selektiv mutism?	17

DISKUSSION	18
Metoddiskussion.....	21
Slutord	22
REFERENSLISTA	23
Skärmlapp Microsoft Forms	26
BILAGOR	
Bilaga 1 - Frågor inför/efter insats med skolhund.....	27
Bilaga 2 - Hur är din känsla idag.....	28
Bilaga 3 - Samtalsunderlag.....	29

INLEDNING

För Maja och för Majas familj finns det ett innan och ett efter. *Innan* beskriver tiden när Majas röst fortfarande hördes hemma och utanför hemmet. En röst full av energi, full av liv. *Efter* beskriver tiden när Maja förlorat sin röst utanför hemmet - en tid fylld av oro och ångest. En tid då Maja inte bara förlorade rösten, utan även en del av sig själv.

Det kan tyckas som om Maja har ett val, ett val att använda sin röst i olika sammanhang och miljöer. Ett val som hon fattar och kan bestämma över, men det är precis så det *inte* är. Det är *inte* Maja som bestämmer över rösten, det är ångesten som gör det. Och ångesten är bestämd och svår att styra.

Som liten var Maja ett tystlåtet barn och hon uppfattades som blyg, men det var inget som påverkade hennes mående. Det var när Maja skulle inskolas i en ny lärmiljö under skolår 3, för att sedan börja i en ny skola i årskurs 4, som hon slutade att tala i skolan. Från en skolsituation där Maja framstod som ”en duktig elev” skedde förvandlingen till ”en tyst elev” som inte längre såg skolan som en plats för henne. Det fanns inget utrymme för Maja och det blev omöjligt för henne att göra sin röst hörd. Vad hade Maja sagt om hon kunnat? Vilket stöd hade hon önskat? Hade hon kanske önskat en skolhund vid sin sida?

Det här examensarbetet handlar om den förlorade rösten och om skolhunden Iris, men framför allt handlar det om Maja. Barnet på bilden på rapportens framsida har ingen koppling till rapportens innehåll. Samtycke att publicera bilden finns.

Bakgrund

I flera undersökningar larmas det om att den svenska skolan brister i sitt ansvar vad gäller att möta samt tillgodose elevers behov av extra anpassningar och särskilt stöd. Skolverket säger att det är allvarligt att eleverna inte får det stöd de har rätt till enligt skollagen, ”Det riskerar att leda till långvariga negativa konsekvenser för deras mående, utbildning och framtida arbetsliv” (Skolverket, 2025).

Barnkonventionen

FN:s konventionen om mänskliga rättigheter för barn är sedan den 1 januari 2020 svensk lag. Barnkonventionen innehåller 54 bestämmelser varav fyra anses grundläggande (Unicef, 2024):

- Artikel 2 - Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.
- Artikel 3 - Vid alla beslut som rör barn ska det i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.
- Artikel 6 - Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.
- Artikel 12 - Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.

Skollagen

Alla skolor i Sverige styrs av skollagen, en lag som reglerar utbildning och hur utbildning ska bedrivas. Lagen innehåller bestämmelser som talar om vilka rättigheter och skyldigheter som gäller för barn, elever och vårdnadshavare samt vilka krav som ställs på huvudmannen (Skolverket, 2024). Av skollagen (SFS 2010:800) framgår att skolan ska vara tillgänglig för alla, att skolans personal har ansvar för att skapa en trygg och stimulerande miljö samt att alla barn i Sverige har skolplikt från 6 års ålder till och med det år de fyller 16 år. Det är obligatoriskt för barn att närvara i skolan och skollagen ska se till att alla elever får tillgång till god och likvärdig utbildning.

Sverige ratificerade Barnkonventionen 1990 och har sedan dess varit skyldig att anpassa svensk lagstiftning utifrån konventionens innehåll (SFS 2018:1197). Ett exempel är konventionens krav vad gäller rätt till utbildning, vilken tydliggörs i både regeringsformen och i skollagen. Även barnets rätt att få komma till tals framgår av bestämmelser i skollagen och i läroplanerna (Skolverket, 2025).

Enligt Skolverket har alla elever rätt till det stöd de behöver för att nå utbildningens mål ”alla barn och elever har rätt till ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och i sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål” (Skolverket, 2025).

Ångest

På 1177, en webbplats som ger information och tjänster inom hälsa och vård i Sverige, beskrivs ångest hos barn som oro och rädsla som är så stark att den är synlig varje dag. Ångest uppstår då hjärnan och nervsystemet frigör stresshormoner, vilka i sin tur påverkar organ i kroppen. Det kan visa sig genom att barnet ofta får utbrott, är rastlöst, har svårt att somna, drar sig undan, har koncentrationssvårigheter eller är svår att få kontakt med. Om besvären upplevs påverka barnets

utveckling, om de är svåra att hantera eller påverkar vardagen uppmanas föräldrar att kontakta vården (1177, 2023).

Selektiv mutism – orsak och förekomst

Selektiv mutism (SM) är en ångestdiagnos som innebär att en person inte kan tala i specifika sociala sammanhang trots att hen gör det i andra situationer. Personen vill prata, men är oförmögen att göra det på grund av stark ångest. Det kan exempelvis handla om ett barn som har ett fullt fungerande språk hemma med familjen, men som inte kan tala i skolan eller i andra sociala situationer utanför hemmet (SPSM, 2023).

I *Selektiv mutism – En handbok för familjer och anhöriga* från 2021, den första svenska handboken om SM, skriver Johanna Syrén och Ebba Zettergren att selektiv mutism var intressant ur ett forskningsperspektiv redan 1930 då tillståndet benämndes ”elektiv mutism”. Tystnaden ansågs vara självvald och forskarna trodde att det berodde på trots eller envishet och föräldrar kunde beskyllas för att inte ha uppfostrat barnet tillräckligt (Syrén & Zettergren, 2021).

I Göteborg finns Gillbergcentrum, ett säte för internationell forskning inom neuropsykiatri och utvecklingsneurologi, vars syfte är att förbättra kunskap, hälsa och livskvalitet för personer och familjer med utvecklingsneurologiska tillstånd. På hemsidan skriver professor och psykolog Eva Billstedt att bakomliggande orsaker till selektiv mutism inte är fastställda. Diagnosen har genetisk grund, men kan även bero på miljörelaterade faktorer. Billstedt beskriver en ökad risk för samsjuklighet vid selektiv mutism med ex. ångestsyndrom, social fobi och separationsångest. Det finns även studier som påvisar ett samband mellan selektiv mutism och utvecklingsrelaterade störningar inom kommunikation, inlärning och motorik (Billstedt, 2021).

I Sverige förekommer diagnosen hos 1 av 100 barn. Den är något vanligare hos flickor än hos pojkar samt hos flerspråkiga barn och bland barn med språkliga svårigheter. Orsaken till selektiv mutism är inte helt fastställd, ofta finns en genetisk ärftlighet för ångest, en slags skörhet i form av ängslighet eller tillbakadragenhet, som ärvs av en eller båda föräldrarna. Det är inte ovanligt att barn med diagnosen upplever oro, ängslan och separationsångest. Sömnsvårigheter och kravkänslighet är vanligt liksom perioder av nedstämdhet och depression. Författarna menar att selektiv mutism kan ha stor negativ inverkan på vuxenlivet om behandling inte sätts in tidigt. Barn med SM behöver möjlighet att öva på kommunikation under trygga former, annars riskerar såväl självkänsla som självförtroende att påverkas. Författarna betonar

att det krävs professionell behandling inom vården, träning i hemmet samt särskilt stöd inom skolan (Syrén & Zettergren, 2021).

Konsekvenser av selektiv mutism

Diagnosen selektiv mutism kan medföra flera allvarliga konsekvenser. Utan behandling kan den hämma den sociala, emotionella och kognitiva utvecklingen. I skolan har barnet vanligtvis svårt att fråga eller att be om hjälp med skoluppgifter, vilket försvårar såväl inläring som kunskapsutveckling (Kocovska, 2020). Tystnaden kan bidra till att barnet inte bjuds in i kamratgruppen och i vissa fall även till mobbning. Det är vanligt att den sociala förmågan hämmas, vilket kan leda till utanförskap och svårigheter med sociala relationer. Vanligtvis lindras symtomen vid selektiv mutism med tiden och kan ibland försvinna av sig själv. Svårigheter inom kommunikation och sociala relationer kan kvarstå i vuxenlivet om inte behandling sätts in i ett tidigt skede. I vissa fall kan obehandlad selektiv mutism övergå i social ångest (Syrén & Zettergren, 2021).

Behandling av selektiv mutism och insatser i skolan

Det är avgörande att behandling av selektiv mutism sätts in i ett tidigt skede då den oftast har bättre effekt på ett riktigt ungt barn. Barnets ålder styr vilken typ av behandling som bör användas (Syrén & Zettergren, 2021). Eftersom det är svårt att fastställa orsaken till selektiv mutism samt att samsjuklighet har visat sig vanlig är det nödvändigt att bemöta problemet från flera håll. För att utesluta kognitiva, neurologiska och medicinska orsaker behöver utredning kring varje barn genomföras av logoped, psykolog och/eller annan specialist inom området (Kocovska, 2020).

Behandlingsmetoder som har visat sig ge positiva resultat är kognitiv beteendeterapi, barnorienterad familjeterapi, beteendeterapi med exponering, psykodynamisk barnterapi samt bild- och musikterapi. Ångest, rädslor, fobier, stress och bristande självkänsla kan behandlas med metoder där gradvis förstärkning av önskat beteende sker. Avslappningsövningar och social färdighetsträning har visat goda resultat. För barn som levt med selektiv mutism under lång tid och där andra behandlingsmetoder inte gett önskat resultat, kan medicinering erbjudas i kombination med annan behandling (Syrén & Zettergren, 2021).

För barn i skolåldern med selektiv mutism är ett nära samarbete mellan föräldrar, lärare och elevhälsan mycket viktigt, men minst lika betydelsefullt är det att få specialiststöd av logoped och psykolog. I syfte att minimera ångestframkallande situationer behöver miljön i skolan

anpassas så att den är trygg och förutsägbar för barnet. Det är viktigt att möta barnets individuella behov av stöd, inte pressa på utan istället ta små steg och tillrättalägga kravnivån (SPSM, 2023). Syrén och Zettergren ger konkreta råd kring hur insatser och bemötande av barn med selektiv mutism eller misstänkt selektiv mutism bör genomföras i förskola och skola (Syrén & Zettergren, 2021):

- skapa en gemensam syn mellan föräldrar och pedagoger gällande synen på barnet samt på de insatser och det stöd som genomförs
- samarbeta med föräldrar för att skapa trygghet med rutiner och förutsägbarhet
- information till personal och klasskamrater utifrån vad barnet med selektiv mutism önskar
- lämna aldrig barnet utan tillsyn och erbjud alternativa sätt att kommunicera som bildstöd och färdigskrivna meddelanden samt alternativa sätt att påkalla hjälp
- icke verbala arbetsmetoder, lekar och aktiviteter
- väl planerade övergångar vid skol- och personalbyte
- anpassning av undervisning, särskilt stöd och extra resurser
- alternativ bedömning och nyttjande av undantagsbestämmelsen

Människa och hund

I boken *Sociala tjänstehundar – omsorg utan ord* förklarar Sara Karlberg och Helena Eriksson hur och varför relationen mellan människa och hund fungerar bra. Författarna redogör för ett flertal teorier exempelvis; *Biofilihypotesen*, som beskriver människans nedärvda fallenhet att knyta an till djur och natur, *Bonding* (prägling) och *Anknytningsteorin*. Dessa synliggör en liknande process som den som sker mellan förälder och barn. Författarna beskriver den känsla av sammanhang (KASAM) som uppstår när människor upplever meningsfullhet i sin tillvaro och får ökad motståndskraft att hantera utmaningar. En känsla som växer fram i relationen mellan människa och hund.

Fortsättningsvis presenterar författarna aktuell forskning inom området. De konstaterar att forskningen av relationen mellan människa och hund, ”The Human-Animal Bond” ökat markant de senaste åren (Karlberg & Eriksson, 2018). Flera studier påvisar fysiska fördelar för djurägare som sänkt blodtryck, lägre halter av blodfetter och förbättringar av den psykiska hälsan. När människor får ögonkontakt med och/eller klappar en hund utsöndras hormonet Oxytocin, vilket i folkmun ofta benämns som ett ”Må-bra-hormon”. Oxytocinet som frigörs

hos både människa och hund, ger känslor av välmående, sänker stress och ökar välbefinnandet (Karlberg & Eriksson, 2018).

Djurunderstödda insatser

Djurunderstödda insatser är en metod där djur används som en del av behandlingar eller aktiviteter för att främja fysisk, emotionell och social hälsa. Insatserna kan inkludera allt från djurassisterad terapi (Animal-Assisted Therapy, AAT), som används i terapeutiska sammanhang med utbildade yrkespersoner, till djurassisterade aktiviteter (Animal-Assisted Activities), som är mer informella och inriktade på att öka välbefinnandet hos individer. En pionjär inom området för AAT, är Dr. Boris Levinson som ofta kallas ”The father of Animal-Assisted Therapy”. Under 1960-talet upptäckte Levinson av en slump att hans hund Jingles hade en lugnande och öppnande effekt på barn som gick i terapi hos honom. Levinson utforskade området och upptäckte att djur kan användas som katalysator för att förbättra kommunikation och dämpa ångest hos patienter. I sin forskning betonar Levinson djurens unika förmåga att skapa trygghet och tillit. Levinson lade grunden för utvecklingen av djurassisterad terapi som en etablerad metod inom vård och behandling (Alliance of Therapy Dogs, 2018).

Sociala tjänstehundar

Sociala tjänstehundar är specialutbildade hundar som arbetar tillsammans med hundförare inom olika verksamhetsområden. Tjänstehundarna används inom vård, skola och omsorg för att stödja människor både fysiskt och psykiskt. Skolhundar är exempel på sociala tjänstehundar, vilka används i pedagogiska miljöer för att stödja elever i deras lärande och sociala utveckling. Forskning visar att närvaro av en skolhund kan minska stress och ångest hos elever, öka motivationen för skolarbete och främja positiva sociala interaktioner i klassrummet. Positiva effekter har noterats vad gäller utveckling av elevernas kognitiva och sociala förmågor liksom förbättring av motivation och självkänsla. Skolhundar är i synnerhet värdefulla för elever i behov av särskilt stöd då de kan fungera som en trygghetsskapande faktor och en bro till ökad kommunikation och samspel (Jonsson & Bäck, 2022).

Skolhundar för att minska problematisk skolfrånvaro – En studie i hur skolhundsteam påverkar närmiljön i jämförelse med insats av enbart pedagog undersöker hur elevers närvaro påverkas under en period med individuella insatser med skolhund alternativt insatser med pedagog. Resultatet visar att frånvaron minskade för nio av elva elever oavsett om insatsen genomfördes av skolhund eller av pedagog. Utöver förbättrad närvaro redovisas resultat om ökad kommunikation för de elever som fick stöd av skolhund samt att de eleverna log och skrattade

fler gånger än de elever som enbart fick stöd av pedagog. Slutsatsen drogs att skolhundar kan berika lärmiljön och ge socialt stöd till elever samtidigt som förutsättningar för goda relationer skapas (Karlberg, 2024).

Syfte

Syftet med examensarbetet är att undersöka hur en social tjänstehund kan fungera som stöd i skolan för en elev med selektiv mutism.

Frågeställningar

- Hur upplever en elev med selektiv mutism stöd i skolan från en social tjänstehund/skolhund?
- Hur upplever pedagoger, föräldrar och hundförare stöd i skolan från en social tjänstehund/skolhund till en elev med selektiv mutism?
- Hur kan insatser med en social tjänstehund/skolhund fungera som stöd i skolan för en elev med selektiv mutism?

Avgränsning

Studien begränsades till att undersöka effekten av hundunderstödd insats för en elev med selektiv mutism inom en svensk resursskola. Undersökningen omfattade en specifik elev och pågick under en begränsad period om sex veckor (27 skoldagar). Fokus lades på den enskilde elevens upplevelser och interaktioner utan att inkludera andra målgrupper eller elever med liknande utmaningar.

Studien genomfördes i en enda skola, vilket innebär att resultatet främst är relevant inom den kontexten. Insatsen har inte jämförts med andra metoder, exempelvis pedagogiska eller terapeutiska tillvägagångssätt. Analys av hundunderstödd insats fördjupas som enskild metod. Dessa avgränsningar genomfördes för att möjliggöra en detaljerad och fokuserad studie inom ramen för valt område.

METOD

Val av metod

Under praktik inom utbildning till skolhundspedagog hos Svenska Terapiahundskolan kom aktuellt hundteam i kontakt med en elev med selektiv mutism och problematisk skolfrånvaro. I

dialog med vårdnadshavare och skola väcktes tanken om genomförande av hundunderstödd insats som särskilt stöd till eleven.

Studien har en hermeneutisk ansats, där förståelse och tolkning av mänskliga upplevelser framhålls som särskilt betydelsefulla. Inom hermeneutiken betonas samspelet mellan forskare, fenomen och omgivning. Explorativa fallstudier ger möjlighet till analys av komplexa frågor i syfte att få en djupare och rikare bild av valt fenomen. Fallstudier kan inrymma ett flertal datainsamlingsmetoder (Paulsson, 2020).

Denna explorativa fallstudie undersöker hur en hundunderstödd insats kan stödja en elev med selektiv mutism i syfte att utforska och bättre förstå ett komplext fenomen. Skolhundsteamet fungerade som ett pedagogiskt verktyg i lärmiljön, vilket gör hermeneutiken relevant för studiens utgångspunkt. Metoden möjliggör en djupare förståelse av komplexa frågor där en kombination av kvalitativa och kvantitativa datainsamlingsmetoder som samtal, observationer, frågeformulär, analys av frånvarostatistik och digitala skattningar bidragit till en mångsidig bild av valt fenomen (Paulsson, 2020).

Val av litteratur och alternativa källor

Inläsning av litteratur och nyttjande av alternativa källor som poddar och filmklipp gav ökad kunskap och förståelse för valt fenomen. Litteratur och alternativa källor valdes genom sökning i V8-bibliotekens (biblioteken i Västerbottens inland) sökfunktion med sökorden ”selektiv mutism” samt på internet med samma sökord. Sökverktygen *Google Scholar* och *Diva Portal* nyttjades för att eftersöka vetenskaplig litteratur med följande resultat.

Sökord	Google Scholar	Diva Portal
<i>selektiv mutism + skolhund</i>	8 träffar	0 träffar
<i>selektiv mutism + hundunderstödda insatser</i>	3 träffar	0 träffar
<i>selektiv mutism</i>	505 träffar	24 träffar
<i>skolhund</i>	88 träffar	15 träffar
<i>hundunderstödda insatser</i>	34 träffar	6 träffar

Figur 1: Tabell med sökord och resultat

Författarens ökade förståelse för fenomenet påverkade genomförande av insatsen och utformning av datainsamling. En för eleven känd och trygg person ansvarade för samtalen före och efter insatsen, med anpassningar utifrån elevens behov (högläsning, bildstöd, förtydliganden och skrivhjälp). Frågeställningar skickades digitalt till berörd person inför

genomförande. För att fylla sitt syfte omformulerades vissa frågor efter insatsen och ställdes på nytt till eleven med samma stöd (Bilaga 1).

Presentation av elever, trygghetsperson och skolhundsteam

I studien har två elever medverkat; Maja – huvudperson och elev i fokus för genomförd hundunderstödd insats. Under genomförandet gick Maja i skolor 6, inskriven på en resursskola utifrån kartlagda behov av särskilt stöd. Maja har diagnostiserats med selektiv mutism.

Eleven i år 8, som också var inskriven på resursskolan, genomförde två lektioner tillsammans med Maja och skolhundsteamet. Syftet var att ge möjlighet till social interaktion för Maja och eleven i år 8 tillsammans med skolhundsteamet.

Trygghetspersonen, en nära anhörig till Maja, deltog under samtliga lektioner utifrån Majas önskemål.

Skolhundsteamet bestod av Iris, en fyraårig engelsk settertik och hundförare/specialpedagog/speciallärare Christina. Iris utbildades till social tjänstehund och Christina till skolhundspedagog. Båda utbildningarna genomfördes via Svenska terapihundskolan.

Genomförande

Studien har genomförts som en del av examensarbetet i skolhundspedagogutbildningen samt inom ramen för hundens läshunds- och specialpraktik. Studien pågick i 27 skoldagar under vecka 4-9, vårterminen 2025 och omfattade 11 lektioner à 60 minuter. Två gånger per vecka genomfördes lektioner tillsammans med skolhundsteamet. Lektionerna hölls i en separat byggnad ca: 600 meter från skolan, då hundar inte var tillåtna i ordinarie lokaler. Enligt överenskommelse mötte hundföraren eleven utanför skolan för gemensam promenad till lokalen. Vissa dagar skjutsades eleven av anhörig.

Lektionerna innehöll bl.a. hundkunskap, läsning, värdegrundsarbete, orientering, trickträning med hund, relationsskapande och motivationshöjande övningar.

För att följa elevens upplevelse av den hundunderstödda insatsen fick eleven dagligen skatta sin känsla inför skoldagen via Microsoft Forms (Bilaga 2). Skattningen gjordes endast vid närvaro, med stöd av anhöriga för påminnelse och QR-skanning. Emojies användes för att tydliggöra svarsalternativen och en provomgång genomfördes i förväg för att säkerställa funktionalitet på dator och mobil.

Insatserna av skolhundsteamet genomfördes utifrån ett bestämt schema. För att möjliggöra analys av samband mellan elevens dagliga skattningar, insatsen och närvaro samlades närvarostatistik in efter insatsens slut. Skolpersonal ansvarade för sammanställning och utskick.

Utvärdering av insats

Majas upplevelse av insatsen med skolhundsteamet har utvärderats genom besvarande av frågeställningar. I kontakt med vårdnadshavare och anhöriga har även kommentarer och reflektioner från Maja kunnat samlas in under tiden för genomförandet. Dessa har noterats och sammanställts fortlöpande. Författarens reflektioner har noterats fortlöpande i form av korta fristående anteckningar.

För att synliggöra eventuell utveckling och förändring hos eleven har föräldrar, anhöriga och skolpersonal besvarat frågeställningar i samtal efter insatsens slut. Samtalen har utgått från gemensamt underlag och genomförts av författaren (Bilaga 3). Underlaget mejlades till pedagog, föräldrar och anhörig inför samtalet. Det gavs även utrymme till spontana kommentarer och synpunkter under samtalen.

Forskningsetik

Studien har genomförts i enlighet med Vetenskapsrådets riktlinjer i *God Forskningssed* som bygger på ALLEA-kodexen och de fyra grundprinciperna: tillförlitlighet, ärlighet, respekt och ansvar. Studien har dokumenterats och presenterats på ett ansvarsfullt sätt, med respekt för deltagarnas integritet och rättigheter. Deltagare har avidentifierats, samtycke har inhämtats från vårdnadshavare och anhörig, och dessa har fått möjlighet att läsa materialet samt ge samtycke före publicering (Vetenskapsrådet, 2024). Vårdnadshavare har lämnat önskemål om val av pronomen i rapporten.

En svår men mycket viktig fråga, har handlat om att värna studiens huvudperson. Särskild hänsyn har tagits till elevens mående med tanke på diagnosen selektiv mutism. För att undvika ökad ångest informerades inte eleven om studiens huvudsyfte, utan endast om att skolhundsteamet skulle ge stöd i skolsituationen inom ramen för utbildningen. Vårdnadstagare och anhöriga informerades om hela syftet.

Källkritik

För att bedöma tillförlitligheten i de källor som ingår i studien har granskning utgått från följande punkter; författarens/utgivarens bakgrund och tillhörighet, publikationssammanhang,

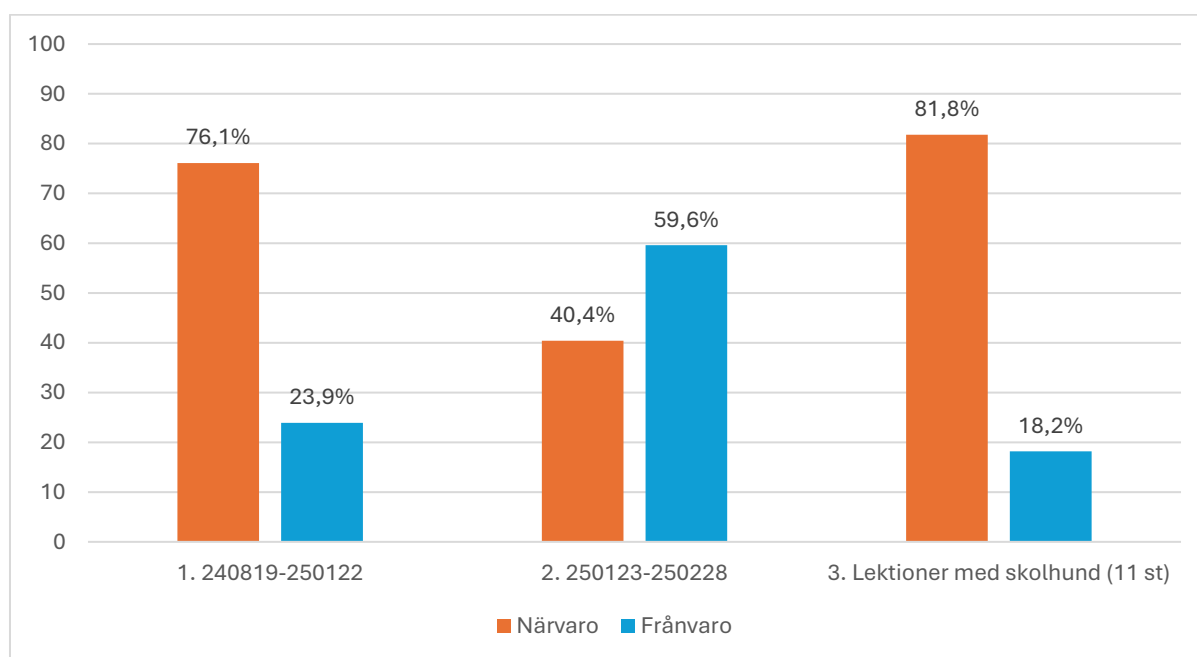
trovärdighet, uppdateringar och revideringar. Källorna har jämförts med liknande publikationer och studier för att kunna avgöra om informationen varit pålitlig och relevant.

RESULTAT

I detta avsnitt presenteras studiens empiriska material. Utöver redovisning för varje frågeställning redovisas även övergripande material. Material som samlats in genom skriftliga frågeställningar och i samtal redovisas i tabellform. För att anonymisera berörda anges eleven med fingerat namn, pedagog som pedagog, anhörig som anhörig och föräldrar som föräldrar.

Närvaro

Maja började på aktuell skola höstterminen 2024 och inledningsvis var närvaron hög. Maja, som enligt anhörig och föräldrar har ett stort rättspatos, var mån om att göra sitt bästa för att skolgången skulle fungera efter en längre tid med hög frånvaro. Maja ville närvara och prestera bra socialt samt studiemässigt.

Figur 2: Diagram över närvaro/frånvaro indelat i perioder

Diagrammet, se figur 2, visar sammanställning av elevens närvaro utifrån tre infallsvinklar:

1. Period 240819 – 250122, hösttermin 2024 fram till datum för insats med skolhund.
2. Period 250123 – 250228, perioden med insats av skolhund.
3. Närvaro under lektioner med skolhund. Eleven var sjuk ett tillfälle och frånvarande ett annat. Frånvaro tillfälle två antas bero på ångestpåslag utifrån förhandsinformation om att orientering skulle ske på lektionen.

I samtal med pedagog från skolan, föräldrar och anhörig lyfts funderingar gällande belastning på eleven under höstterminen, hur mycket energi har ansträngningen att närvara och prestera i skolan kostat Maja? Funderingar kring stresspåslag samt energidränage lyfts i samtalen, av pedagog och föräldrar samt anhörig.

Frågeställning 1 - Hur upplever en elev med selektiv mutism stöd i skolan från en social tjänstehund?

Inför uppstarten av insats med skolhund ombads Maja besvara ett frågeformulär för att tydliggöra nuläge samt för att försöka kartlägga hennes syn på och förväntningar inför insatsen. Efter insatsen fick hon besvara formuläret igen. Frågorna gällande skolhunden var anpassade utifrån genomförandet. Frågeställningar och svar redovisas i figur 3:

Frågor om skolupplevelse	Svar inför insats	Svar efter insats
Hur tycker du att det är att gå i skolan just nu?	Dåligt.	Dåligt.
Vad tycker du är roligt eller bra i skolan?	Inget är roligt.	Inget.
Finns det något i skolan som du tycker är svårt eller jobbigt?	Ja allt.	Alla ämnen. Idrott och bild kan vara kul ibland.
Hur känner du dig när du är i klassrummet eller tillsammans med dina klasskamrater?	De är jättekonstiga.	Inte kul.
Vad är det som gör det svårt för dig att komma till skolan vissa dagar?	Allt är bara jobbigt.	Hur ska jag veta det? Varför måste det vara en anledning till det?
Frågor om skolhunden	Svar inför insats	Svar efter insats
1. Vad tänker du om att få arbeta tillsammans med en skolhund? 2. Hur tycker du att det var att få arbeta tillsammans med Iris?	1. Hur ska jag veta det?	2. Bra.
1. Har du träffat en hund förut och hur kändes det? 2. Hur kändes det när du hade lektion med Iris?	1. Ja. Jättebra.	2. Bra.
1. Vad tror du att en skolhund skulle kunna hjälpa dig med? 2. Tror du att en skolhund skulle kunna hjälpa dig i framtiden?	1. Jag vet inte.	2. Ja, kanske.
1. Vad skulle du vilja göra tillsammans med skolhunden?	1. Jag vet inte.	

2. Vad skulle du vilja göra tillsammans med skolhunden i så fall?		2. Vet inte.
1. Hur tror du att det skulle kännas att ha skolhunden nära dig under lektioner? 2. Är det något som har förändrats för dig efter det att du jobbat med Iris under en period?	1. Jag vet inte.	2. Det är bättre när jag träffar Iris än när jag är i skolan.

Figur 3: Sammanställning av frågeformulär och svar från elev, inför och efter insats med skolhund

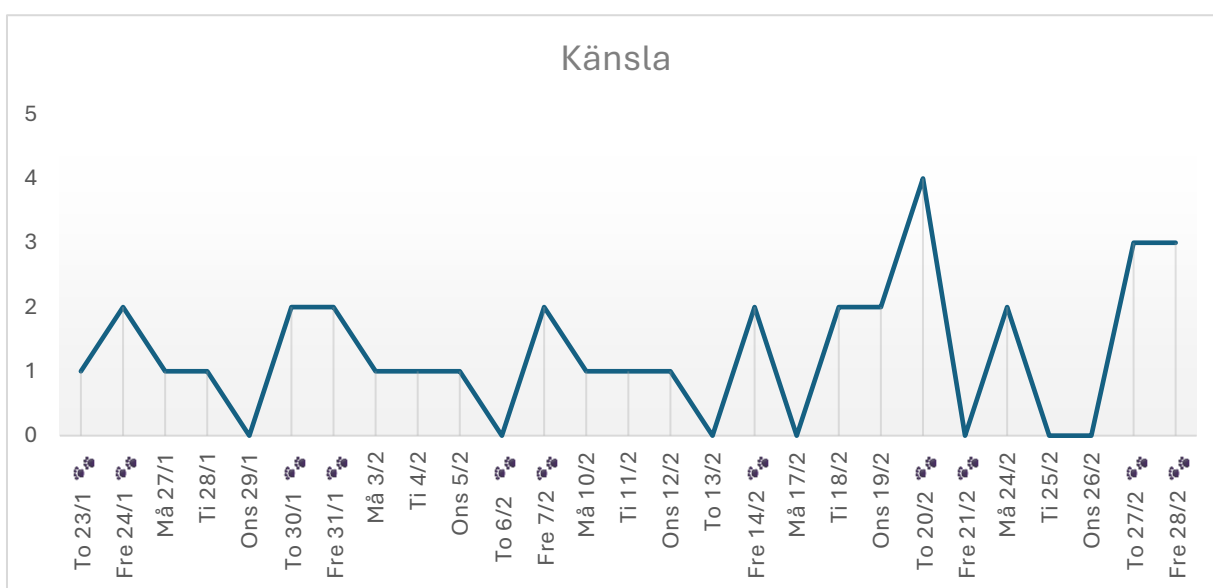
Dagens känsla

Under perioden med skolhund besvarade Maja varje morgon frågan: ”Hur är din känsla idag? När jag tänker på att gå till skolan idag känner jag så här” i mobilappen Microsoft Forms. Det alternativ (se figur 4) som stämde bäst med dagens känsla markerades:

1. Jag vill verkligen inte gå 😞
2. Jag har ingen större lust 😔
3. Det känns varken bra eller dåligt 😐
4. Det känns rätt ok att gå 😊
5. Det kommer att bli skoj 😄

Figur 4: Svarsalternativ till ”Dagens känsla” i appen Microsoft Forms

Diagram (se figur 5) redovisar resultat av ”Dagens känsla” under den period som insats med skolhund genomfördes. Datum markerade med en hundtass symboliserar dagar med schemalagda lektioner med skolhund. 1–5 markerar nivåer från 1, ”Jag vill verkligen inte gå” till 5, ”Det kommer att bli skoj”. Resultat markerat 0 betyder frånvaro.

Figur 5: Diagram över ”Dagens känsla” under period med insats av skolhund

Följande datum redogör för händelser med särskild innebörd:

- Torsdagen den 20/2 deltog ytterligare en elev under lektionen. Förberedelser hade genomförts med elever och vårdnadshavare för att skapa trygghet och förutsägbarhet. Elever och föräldrar gav samtycke till genomförande.
- Fredag den 21/2 stod Idrott och hälsa, ”Orientera med Iris” på schemat.
- Onsdag den 26/2 fattades beslut om anpassad studiegång för Maja.

Frågeställning 2 - Hur upplever pedagoger, anhöriga och hundförare stöd i skolan från en social tjänstehund till en elev med selektiv mutism?

Upplevelsen av aktuell insats med skolhund följdes upp i samtal med föräldrar, anhörig och pedagog efter insatsens avslut (se figur 6). Det har funnits möjlighet för berörda att mejla svar, synpunkter och tillägg till författaren.

Frågeställning	Pedagog	Föräldrar och anhörig
1. Hur upplever ni att perioden med insats av skolhundsteam har fungerat för eleven?	Maja har kommit till skolan de dagar det varit lektioner med hund.	Det har varit positivt för Maja att träffa Iris. Trots att Maja frågade när hon skulle få träffa skolhunden så blev det lite nervöst inför första träffen.
2. Upplever ni någon förändring vad gäller: <ul style="list-style-type: none"> • beteende • deltagande • kommunikation • motivation • interaktion • prestation • mående 	Eftersom Majas frånvaro har ökat mycket beroende på förändringar på skolan, i klassen, så har det varit svårt att se någon förändring hos henne. Hunden har hjälpt Maja att närvara.	Maja har varit spänd inför träffarna, men det har varit betydligt lättare för henne att komma iväg till skolhundsträffarna än till skolan. Hon har varit glad och pratsam efter varje träff. Hennes motivation att ha lektion har enbart funnits hos henne för att hon får träffa Iris. Vi tror att hennes självkänsla stärkts varje gång hon träffat Iris och känt att hon lyckats under lektionen. Det fungerade även när hon tillsammans med en annan elev hade ”hundlektion”, men vi upplevde att det var jobbigt för Maja. Bäst fungerade det när Maja, Iris och Christina jobbade tillsammans.
3. Är fortsatta insatser av skolhundsteam önskvärt för eleven?	Ja, allt som kan göra det lättare för Maja att komma till skolan är bra.	Ja, definitivt. I nuläget är det mycket önskvärt.
4. Övrigt som kan vara av intresse och sådant jag inte tänkt på 😊	Maja säger att hon inte har någon kompis i skolan eller klassen. Den enda kompis är Iris (hunden).	

Figur 6: Sammanställning av frågeformulär och svar från pedagog, föräldrar och anhörig efter insats med skolhund

Frågeställning 3 - Hur kan insatser med en social tjänstehund fungera som stöd i skolan för en elev med selektiv mutism?

Hundunderstödd insats som stöd för en elev med selektiv mutism visade sig fungera effektivt genom att en trygg, kravlös och inbjudande miljö skapades. Efter den första träffen mottog

hundföraren ett textmeddelande där anhörig uttryckte att hon ”Höll på att studsa ur stolen” då Maja sa några ord under lektionen. Hundunderstödd insats uppmuntrar till spontan kommunikation och social interaktion på Majas villkor. Fysiska aktiviteter som promenader och enklare lekfulla och relationsskapande övningar med hunden erbjöd kravlösa och naturliga sätt för Maja att börja interagera, utan press eller förväntan på prestation. Rörelsebaserade aktiviteter med Iris underlättade verbal och icke-verbal kommunikation, vilket kan kopplas till minskad stress och ökat välbefinnande. Skolhunden Iris blev en bro mellan Majas tysta värld och skolans krav på kommunikation.

Den hundunderstödda insatsen visade att Iris hade förmåga att minska Majas ångest. Detta gjorde det lättare för Maja att delta i lektionerna utan press på att prestera eller att bli bedömd. Insatsen med skolhund gjorde det möjligt för Maja att bryta sin isolering, den stärkte hennes självkänsla och ökade hennes motivation.

Majas engagemang i insatsen ökade när hennes trygghetsperson gavs möjlighet att delta under lektionerna. Detta var absolut nödvändigt för genomförande. Det var betydelsefullt för hundföraren att tillsammans med trygghetspersonen kunna reflektera över händelser efter lektionen. Kontakten med trygghetspersonen var mycket viktig i planering av kommande lektioner och aktiviteter. Exempelvis kunde innehållet i lektionerna anpassas utifrån Majas intressen och behov samt utifrån dagsform. För Majas del innebar närvaron av trygghetspersonen att hennes åsikt och önskemål togs på allvar samt att insatsen i högre grad kunde anpassas utifrån hennes individuella behov. Genom att inkludera denna typ av stöd kunde Maja påverka sin situation och uppleva större delaktighet.

DISKUSSION

För många barn med selektiv mutism är det svårt, om inte omöjligt, att delta i sociala och kommunikativa sammanhang eftersom ångesten blockerar förmågan att delta. Exempel på ett socialt och kommunikativt sammanhang är den arena som skolan utgör - en arena som dessutom innebär skolplikt och obligatorisk närvaro enligt skollagen. Skollagen betonar att alla elever ska ha tillgång till det stöd som krävs för att de ska nå utbildningens mål. Precis som barnkonventionen fastslår barnets rätt till utveckling och rätt att uttrycka sin mening. Skollagen gör klart att insatser ska genomföras i ett tidigt skede samt att åtgärder ska vidtas snarast eftersom skolan har skyldighet att arbeta förebyggande.

För att säkerställa att elever med selektiv mutism får rätt stöd är det avgörande att insatser sätts in i ett tidigt skede, både inom skolan och sjukvården. Skolan har en viktig roll i att anpassa miljön och skapa trygga förutsättningar. Sjukvården har ansvar att identifiera och erbjuda adekvata behandlingsmetoder. Genom samverkan kan skolans och sjukvårdens insatser komplettera varandra och på så vis minska risken för långvarig ångest och utanförskap.

Denna studie synliggör den sociala tjänstehundens/skolhundens potential som katalysator i skolan för att främja närvaro, kommunikation och samspel för en elev med selektiv mutism. Eleven Majas erfarenheter visar att insats av skolhund inte enbart minskade frånvaro utan även att ångest mildrades samt att förutsättningar för social interaktion skapades. En skolhund kan följaktligen spela en central roll vad gäller tidiga insatser och den hundunderstödda insatsen kan utgöra ett viktigt komplement till övriga pedagogiska och medicinska åtgärder.

Majas ökade närvaro och mer positiva känslor inför de skoldagar hon fick träffa skolhunden Iris är exempel på hur riktade stödinsatser kan bryta mönster av frånvaro, ångest och isolering. Mönster som är vanliga hos personer med selektiv mutism (Syrén & Zettergren, 2021).

Genom sin närvaro kunde skolhunden Iris bidra till att sänka ångestnivåer och skapa en positiv miljö. Iris gav Maja möjlighet att delta i kommunikativa aktiviteter fria från krav på prestation - trygga aktiviteter med utrymme att uttrycka sig på sina egna villkor och på så vis möjlighet att göra sin röst hörd. Föräldrar och anhörig uppmärksammade att Majas motivation och självkänsla stärktes av den hundunderstödda insatsen, vilket ses som mycket betydelsefullt för förmågan och viljan att kommunicera även i andra sammanhang. Resultatet ligger i linje med Syréns och Zettergrens ståndpunkt gällande negativ påverkan på självkänsla och självförtroende om inte särskilt stöd i skolan ges till elever med selektiv mutism (Syrén & Zettergren, 2021).

En intressant företeelse som identifierades under studiens genomförande var hur Iris fungerade som en bro för ökad interaktion samt för verbal och icke-verbal kommunikation. För elever med selektiv mutism kan en skolhund öppna upp och ge möjlighet till gradvis språklig utveckling och stärkt självkänsla. Redan under träff ett sa Maja några ord högt, något som nästan fick anhörig att "studsas ur stolen". Aktiviteter i rörelse utmärkte sig särskilt som dörröppnare för kommunikation. Promenader och andra fysiska aktiviteter som genomfördes tillsammans med Iris, exempelvis trickträning, gav Maja en naturlig anledning att uttrycka sig. Samtidigt skapades ett tryggt och lekfullt utrymme där de språkliga prestationerna inte

bedömdes. Resultatet stämmer väl överens med de rekommendationer som författarna Syrén och Zettergren ger; att i arbetet med elever med selektiv mutism använda sig av icke-verbala arbetsmetoder, lekar och aktiviteter. Hundunderstödda insatser kan således möta den grundläggande rättigheten, vilken nämns såväl i skollagen som i barnkonventionen – barnets rätt att få komma till tals. Maja kunde själv påverka insatsens genomförande samt att hennes trygghetsperson kunde närvara under lektionerna enligt Majas önskemål. Detta förstärkte känslan av delaktighet och autonomi.

Studiens resultat synliggör skolhundens förmåga att skapa en trygg och kravlös atmosfär, vilket tycks direkt avgörande för att bygga upp elevers förtroende samt för främjande av samspel och kommunikation. SPSM poängterar att skolmiljön behöver anpassas för elever med selektiv mutism så att den upplevs trygg och förutsägbar. SPSM betonar även att kravnivån behöver tillrättaläggas (SPSM, 2023). Skolhunden lyckas på ett intuitivt vis tillgodose elevens behov av anpassningar inom dessa områden.

Utöver byggande av relation med Iris, bidrog insatsen till att Maja vågade samspela med nya personer; med hundföraren och med en annan elev. En utmaning i genomförandet var den sårbarhet som Maja uppvisade. Dels inför nya situationer och dels inför aktiviteter som väckte negativa minnen. Det kunde exempelvis räcka med att ett negativt värdeladdat ord nämndes inför en lektion för att Majas ångest skulle slå till med sådan kraft att det inte var möjligt för henne att delta under lektionen. Hundförarens kortvariga relation med Maja gjorde det svårt att förutspå vilka ord eller aktiviteter som eventuellt skulle framkalla ångest och underminera insatsen. Noggrann planering, tydliggörande och förberedelser i form av fortlöpande kontakt med Majas föräldrar och anhörig visade sig vara en framgångsfaktor för insatsen. Detta resultat överensstämmer med SPSM:s rekommendationer om att ett nära samarbete mellan skola, föräldrar och elevens nätverk är avgörande för att möta elevens individuella behov (SPSM, 2023).

För att säkerställa att alla elever, inklusive elever med selektiv mutism, får det stöd de har rätt till, bör hundunderstödda insatser ses som ett alternativ till mer traditionella anpassningar och åtgärder. Studien visar på möjligheten att använda skolhundsteam som en metod för att stärka kommunikation och samspel hos elever med selektiv mutism. En intressant inriktning för framtida forskning vore att undersöka hur långvariga insatser med skolhundar kan påverka elevers självständighet i kommunikativa situationer samt hur hundunderstödda insatser kan vidareutvecklas för att inkludera fler elever i arbetet.

Genom skolhunden Iris fick Maja möjlighet att hitta tillbaka till sin röst i skolan. Maja fick även möjlighet att delta i sammanhang där hennes individuella behov och rättigheter respekterades. Studien belyser att hundunderstödda insatser kan vara ett konkret och effektivt verktyg för att möta skollagens krav på likvärdig utbildning samt barnkonventionens principer om barns rätt till utveckling och delaktighet.

Studiens resultat visar att skolhundens närvaro är en stark kraft som kan ge elever som Maja möjlighet att hitta tillbaka till sin röst och till sin plats i skolans gemenskap.

Metoddiskussion

En explorativ fallstudie med hermeneutisk ansats valdes för att undersöka hur hundunderstödd insats kan stödja en elev med selektiv mutism. Metoden möjliggjorde en djupare förståelse av elevens upplevelser samt samspelet mellan eleven och skolhundsteamet. Datainsamlingen kombinerade kvalitativa och kvantitativa metoder; samtal, frågeformulär, observationer och digitala skattningar. Denna triangulering stärker studiens validitet då flera perspektiv och källor bidrar till en mer nyanserad och trovärdig bild. Reliabiliteten har stärkts genom noggrann dokumentation av insatser och tydlig struktur i datainsamlingen. Källor har valts med omsorg, baserat på relevans, aktualitet och trovärdighet.

Trygghetspersonens roll var central för att stödja Majas interaktioner med skolhunden, skapa en trygg miljö och underlätta kommunikation. Trygghetspersonen stöttade Majas engagemang och närvaro. Sammantaget bidrog trygghetspersonen till en bättre förståelse för Majas behov och upplevelser. Samtalen med trygghetspersonen var avgörande eftersom de möjliggjorde kommunikation som utifrån Majas diagnos annars inte varit möjliga.

De dagliga digitala skattningarna via Microsoft Forms gav värdefull information om Majas känslor över tid. För att öka tillförlitligheten testades verktyget i förväg och förtydligades med visuellt stöd. Etiska överväganden och Majas behov har beaktats under hela processen, vilket stärker studiens relevans och trovärdighet.

Fokus på en elev gav möjlighet till en fördjupad analys, men begränsade generaliserbarheten. Fler elever eller en längre tidsperiod hade kunnat ge ytterligare insikter. Frågeställningarna i samtalsunderlagen var öppna, men hade kunnat formuleras mer specifikt för att ytterligare fördjupa analysen. Majas dagsform, förändringar i lärmiljön och beslut gällande skolsituationen kan ha påverkat resultatet.

För att värna Majas mående informerades hon inte om studiens huvudsyfte, då det kunde ha förstärkt ångestproblematiken. Detta etiska val syftade till att minska oro och skapa trygghet, men kan ha påverkat upplevelsen av delaktighet. Samtycke inhämtades från vårdnadshavare och anhöriga i enlighet med god forskningssed, vilket säkerställde att elevens integritet och rättigheter beaktades.

Slutord

Denna studie har visat att hundunderstödda insatser kan utgöra ett reellt stöd i skolan för elever med selektiv mutism. Studien gav insikter om hur en trygg och kravlös miljö, skapad av skolhunden, kan främja närvaro, interaktion och kommunikation. Resultatet tyder på att hundunderstödda insatser kan fungera som en bro mellan elevens tysta värld och skolans krav på deltagande. Genom skolhunden Iris lyckades Maja inte bara delta utan även finna sin röst på nytt.

Framtida studier inom området skulle kunna fokusera på långsiktiga effekter av insatser med skolhundar. Hur insatser kan vidareutvecklas för att inkludera fler elever samt hur skolhundar kan användas som en del av skolans systematiska arbete med särskilt stöd. Det skulle dessutom vara intressant att undersöka hur insatserna påverkar elevers självkänsla och självständighet över tid.

Studiens frågeställningar har i stort besvarats och syftet uppnåtts. Vissa områden, som insatsens långsiktiga effekt förblir däremot obesvarade. Betydelsen av ett individanpassat och flexibelt förhållningssätt i mötet med elever i behov av särskilt stöd kan inte underskattas. Den viktigaste slutsatsen är att hundunderstödda insatser bör ses som en kompletterande metod för att möta elever med selektiv mutism och deras behov och rätt till stöd.

Studien avslutas i övertygelse om att skolhundar bidrar till mer inkluderande och tillgängliga lärmiljöer där fler elever får möjlighet att delta utifrån sina individuella förutsättningar. Lärmiljöer där fler elever får utvecklas i trygghet, där fler elever kan och vill göra sina röster hörda.

REFERENSLISTA

- Alliance of Therapy Dogs. (2018). *The Modern Use of Animal Assisted Therapy*. Hämtad 22 mars, 2025, från <https://www.therapydogs.com/animal-assisted-therapy/>
- Billstedt, E. (2021, 24 september). *Selektiv mutism*. Hämtad 23 februari, 2025, från <https://www.gu.se/gnc/selektiv-mutism>
- 1177, Region Västerbotten. (2023, 10 mars). *Ångest och fobier hos barn*. Hämtad 23 februari, 2025, från <https://www.1177.se/Vasterbotten/sjukdomar--besvar/psykiska-sjukdomar-och-besvar/angest/angest-och-fobier-hos-barn-och-tonaringar/>
- Jonsson, E. & Bäck, A. (2022). *Skolhundens stordåd i det tysta - en kvalitativ intervjustudie om hundförarens uppfattningar gällande skolhundens påverkan på elever i behov av särskilt stöd*. Hämtad 22 mars, 2025, från <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1713374/FULLTEXT01.pdf>
- Karlberg, S. (2024). *Skolhundar för att minska problematisk skolfrånvaro – En studie i hur skolhundsteam påverkar närmiljön i jämförelse med insats av enbart pedagog*. Hämtad 22 mars, 2025, från <https://stud.epsilon.slu.se/20704/1/karlberg-s-20241211.pdf>
- Karlberg, S. & Eriksson, H. (2018). *Sociala tjänstehundar – omsorg utan ord*. Klickerförlaget Göteborg AB.
- Kocovska, E. (2020, 14 januari). *Från Aphasia voluntaria till selektiv mutism*. Hämtad 3 mars, 2025, från <https://www.gu.se/gnc/fran-aphasia-voluntaria-till-selektiv-mutism>
- Paulsson, U. (2020). *Examensarbeten, att skriva uppdragsbaserade uppsatser och rapporter*. Studentlitteratur AB.
- SFS 2010:800. *Skollagen, bestämmelser om skolväsendet*. Hämtad 6 april, 2025, från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800/#K7
- SFS 2018:1197. *Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter*. https://riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-20181197-om-forenta-nationernas-konvention_sfs-2018-1197
- Skolverket. (2024, 8 oktober). *Skollagen och förordningar*. Hämtad 22 februari, 2025, från <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/skollagen-och-forordningar>
- Skolverket. (2025, 14 februari). *Barnkonventionen i skolan*. Hämtad 22 februari, 2025, från <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/barnkonventionen>

- Skolverket. (2025, 17 mars). *Ledning och stimulans*. Hämtad 6 april, 2025, från <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/extra-anpassningar-sarskilt-stod-och-atgardsprogram>
- Skolverket. (2025, 10 januari). *Grundskolors arbete för en tillgänglig lärmiljö för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar Enkätstudie till huvudmän och skolenheter*. Hämtad 23 februari, 2025, från <https://www.skolverket.se/getFile?file=13187>
- Specialpedagogiska skolmyndigheten. (2023). *Stödinsatser vid selektiv mutism*. Hämtad 6 april, 2025, från <https://www.spsm.se/stod-och-rad/undervisning/stodinsatser-vid-selektiv-mutism/>
- Syrén, J., & Zettergren, E. (2021). *Selektiv mutism. En handbok för familjer och anhöriga*. Tala om tystnad.
- Unicef. (2024, 26 november). *Vad är barnkonventionen?* Hämtad 22 februari, 2025, från <https://unicef.se/barnkonventionen>
- Vetenskapsrådet. (2024). *God forskningssed*. Hämtad 12 april, 2025, från <https://www.vr.se/download/18.4c9f221a191e4edf9053a474/1727853946433/God%20forskningssed%20VR%202024.pdf>

Frågor inför/efter insats med skolhund

Frågor om skolupplevelse:

1. Hur tycker du att det är att gå i skolan just nu?
2. Vad tycker du är roligt eller bra i skolan?
3. Finns det något i skolan som du tycker är svårt eller jobbigt?
4. Hur känner du dig när du är i klassrummet eller tillsammans med dina klasskamrater?
5. Vad är det som gör det svårt för dig att komma till skolan vissa dagar?

Frågor om skolhund:

6. Har du träffat en hund förut, och hur kändes det?
7. Vad tänker du om att få arbeta tillsammans med en skolhund?
8. Vad tror du att en skolhund skulle kunna hjälpa dig med?
9. Vad skulle du vilja göra tillsammans med skolhunden?
10. Hur tror du att det skulle kännas att ha skolhunden nära dig under lektioner eller aktiviteter?

Omformulerade frågor 6–10, vilka ställdes efter insats med skolhund:

6. Hur tycker du att det var att arbeta tillsammans med Iris?
7. Hur kändes det när du hade lektion med Iris?
8. Tror du att en skolhund skulle kunna hjälpa dig i framtiden?
9. Vad skulle du vilja göra tillsammans med skolhunden i så fall?
10. Är det något som har förändrats för dig efter det att du jobbat med Iris under en period?

Hur är din känsla idag?

Skärmlapp Microsoft Forms:

Hur är din känsla idag?

Frågan ställs till eleven varje morgon innan hen åker till skolan. Skriv in datum och markera sedan känslan. Klart

[+ Infoga ny fråga](#) | [Infoga med Copilot](#)

1. Dagens datum: *

Ange datum (yyyy-MM-dd)

2. När jag tänker på att gå till skolan idag känner jag så här... *

1. Jag vill verkligen inte gå 	2. Jag har ingen större lust 	3. Det känns varken bra eller dåligt 	4. Det känns rätt ok att gå 	5. Det kommer att bli skoj
☐	☐	☐	☐	☐

Samtalsunderlag

1. Hur upplever ni att perioden med insats av skolhundsteam fungerat för eleven?
2. Upplever ni någon förändring vad gäller:
 - beteende
 - deltagande
 - kommunikation
 - motivation
 - interaktion
 - prestation
 - mående
3. Är fortsatta insatser av skolhundsteam önskvärt för eleven?
4. Övrigt som kan vara av intresse och sådant jag inte tänkt på 🌻